

ارزیابی صلاحیت بالینی

دکتر افشان شرقی
مدیر مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی
دانشگاه علوم پزشکی اردبیل

اهمیت ارزیابی

- “ارزیابی محرک یادگیری است” میلر 1990

- نقش ارزیابی در :

- هدایت یادگیری و برنامه درسی

- تضمین پاسخگویی به جامعه

دلایل تعدد روش های ارزیابی و تخصصی تر شدن آن :

- آموزش مبتنی بر پیامد
- پاسخگویی اجتماعی و تضمین کیفیت
- پیشرفت تکنولوژی
- نظریه های اندازه گیری

اهداف ارزیابی :

- تعیین میزان دستیابی به اهداف یاد گیری و قضاوت در مورد توانمندی های فراگیران
- تعیین بهترین دانشجو
- ترغیب فراگیران به یاد گیری بیشتر
- کنترل میزان یاد گیری
- درک فرایند یاد گیری
- حمایت از یاد گیری فراگیران از طریق ارائه بازخورد
- ارائه گواهی و اطمینان دادن به جامعه از اعتبار مدرک و گواهی ها
- تدوین و ارزشیابی برنامه های آموزشی
- پیش بینی عملکرد فراگیران در آینده

گروه‌های ذینفع ارزیابی

- تصمیم‌گیرندگان

- مدیران

- استادان

- فراگیران

ارزیابی برای یاد گیری به جای ارزیابی یاد گیری

• پاسخگویی به سه سوال :

1 – سوال تشخیصی

2 – سوال درمانی

3 – سوال پیش آگهی

تقسیم بندی انواع ارزیابی

- ارزیابی عینی در برابر ذهنی
- ارزیابی کمی در مقابل کیفی
- ارزیابی محصول در مقابل فرایند
- ارزیابی داخلی در مقابل خارجی
- ارزیابی هنجار محور در مقابل معیار محور
- ارزیابی آغازین ، تکوینی و تراکمی

رویکرد های آموزشی

- رویکرد سنتی : آموزش مبتنی بر موضوعات درسی و محتوای برنامه
- پدیدارشدن رویکرد آموزشی مبتنی بر پیامد از سال 1960
- مفهوم توانمندی

توانمندی های اصلی تدوین شده توسط ACGME

- 1 – دانش پزشکی
- 2 – مهارت های ارتباطی و بین فردی
- 3 – مراقبت از بیمار
- 4 – تعهد حرفه ای
- 5 – یاد گیری مبتنی بر عملکرد
- 6 – عملکرد مبتنی بر سیستم

توانمندی های تدوین شده دوره پزشکی عمومی دانشگاه علوم پزشکی تهران

- 1 - مهارت های بالینی
- 2- مهارت های برقراری ارتباط
- 3- مراقبت بیمار (تشخیص ، درمان و بازتوانی)
- 4- ارتقای سلامت و پیشگیری
- 5 - رشد فردی
- 6 - تعهد حرفه ای ، اخلاق و حقوق پزشکی
- 7 - مهارت های تصمیم گیری ، استدلال و حل مساله
- 8 - نظام سلامت و نقش پزشک در آن

مدل RIME

- این مدل حد اقل سطح مورد انتظار عملکرد دانشجویان پزشکی در محیط های بالینی را تعیین می کند .

چهار سطح مورد انتظار در محیط های بالینی :

1 – گزارش گر

2 – تفسیر گر

3 – مدیر

4 – معلم

ارزیابی مبتنی بر توانمندی

- ارزیابی مبتنی بر توانمندی یک فرایند چند وجهی است ، شامل اندازه گیری رفتار ها و ویژگی های پیچیده متعدد که اجزاء دانشی، مهارتی و نگرشی را در بر می گیرد .
- عناصر ارزیابی مبتنی بر توانمندی :
  - ابزار های ارزیابی مبتنی بر عملکرد
  - اندازه گیری های متعدد
  - مشاهده مستقیم
  - ارزیابی معیار محور
  - ارزیابی تکوینی

تقسیم بندی چارچوب های ارزیابی مبتنی بر توانمندی

- چارچوب های تحلیلی
- چارچوب ترکیبی
- چارچوب توسعه ای

مراحل تدوین برنامه ارزیابی مبتنی بر توانمندی :

- 1 – تدوین چارچوب توانمندی ها
- 2 – تعیین سطح ارزیابی
- 3 – ارزیابی پیشرفت

چالش های ارزیابی مبتنی بر توانمندی :

- لزوم داشتن دید سیستماتیک
- خرد کردن بیش از اندازه توانمندی به ریز مهارت ها
- تعیین خصوصیات روش های مختلف ارزیابی فراگیران از جمله

روایی و پایایی

هرم میلر

- سطوح صلاحیت بالینی (از پایین هرم به بالا)

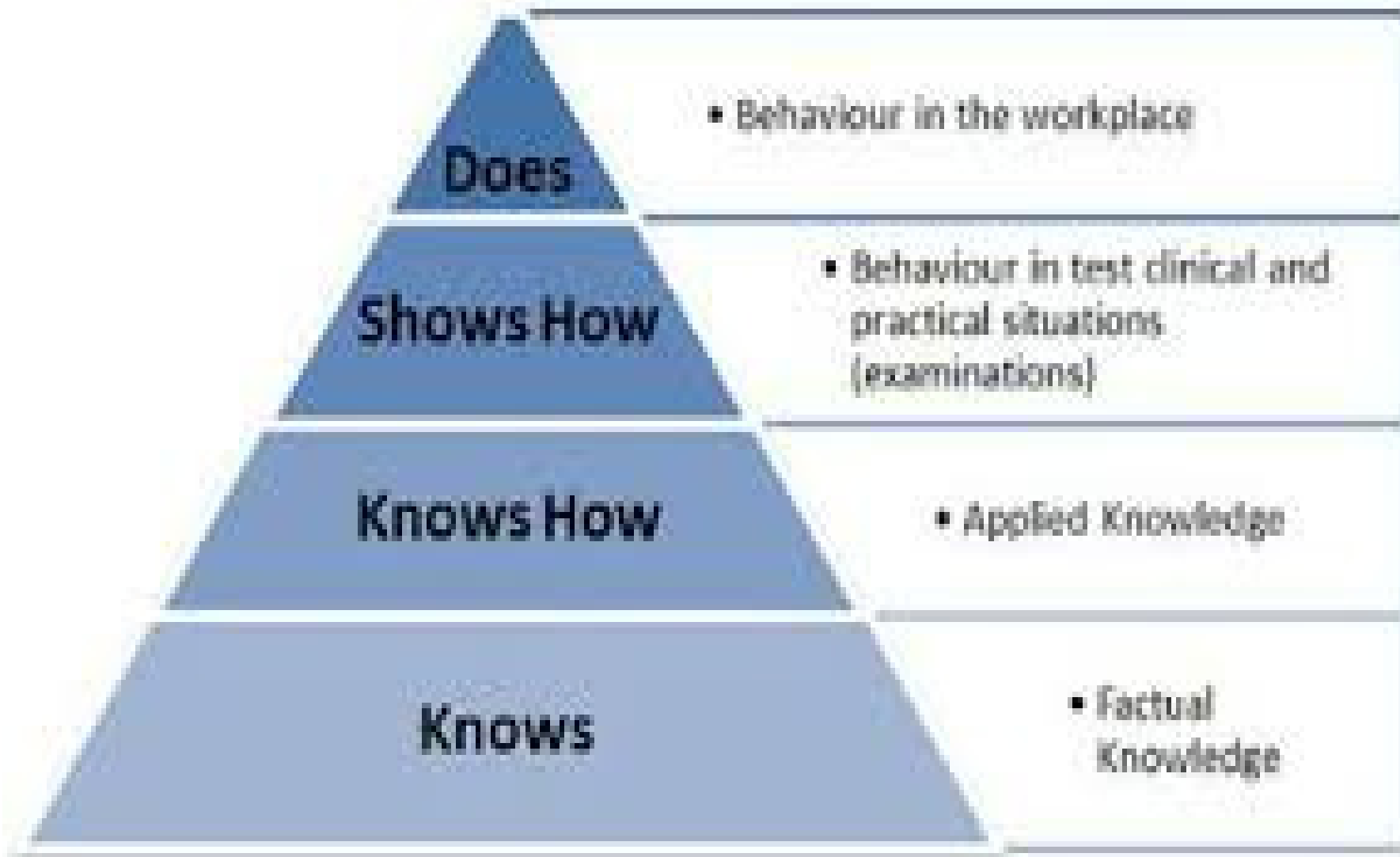
Knows -1

Knows How -2

Shows How – 3

Does- 4

Adaptation of Miller's Pyramid (1990)

روش های ارزیابی:

- آزمونهای کتبی
- آزمونهای استدلال بالینی
- آزمونهای ساختارمند عینی
- ابزارهای ارزیابی مبتنی بر محل کار

آزمونهای کتبی:

- در مدل میلر دو سطح پایین هرم توسط سوالات کتبی قابل سنجش است.

- سوالات بسته پاسخ: سوالات چند گزینه ای با بهترین پاسخ، سوالات درست- نادرست، سوالات جور کردنی، سوالات درست- نادرست متعدد، سوال چند پاسخی، سوالات با پاسخهای ترکیبی، جور کردنی گسترده، سوال منفی

مزایای سوالات بسته پاسخ:

- پوشش وسیع محتوا
- عینیت
- تصحیح آسان
- تحلیل ساده سوالات
- ایجاد بانک سوالات
- امکان خود آموزی و یادگیری مستقل
- شفافیت

محدودیت های سوالات بسته پاسخ:

- فقط قادرند حیطه دانش را اندازه گیری کنند
- با محیط واقعی فاصله دارند
- ممکن است دانشجو پاسخ را بصورت حدسی انتخاب کنند
- احتمال یادگیری گزینه های نادرست در آزمون توسط دآزمون توسط دانشجو
- طرح آن زمانبر و دشوار است

خانواده سوالات بازپاسخ

- سوال تشریحی
- سوال کوتاه پاسخ
- سوال یادآوری آزاد
- شبیه سازی نوشتاری
- پروژه

مزایای سوالات بازپاسخ

- طراحی آسان
- نبود احساس حدس زدن
- امکان ارزیابی سطوح بالای شناختی و خلاقیت
- تشویق به یادگیری عمیق
- امکان ارزیابی تکوینی و تراکمی
- مطابقت با شرایط واقعی

محدودیت های سوالات بازپاسخ

- محدودیت در سنجش حیطه حرکتی
- زمانبر بودن پاسخدهی
- روایی پایین
- مشکل ویژگی محتوا
- عینیت پایین
- میزان پایین پایایی، توافق و ثبات در نمره دهی
- دشواری تصحیح

خانواده آزمون‌های استدلال بالینی

- ارزیابی استدلال بالینی به نوع ارزیابی مهارت طبابت است
- ویژگی سایکومتریک بالا نسبت به OSCE
- انواع: تدبیر مشکل بیمار (PMP)، ویژگی های کلیدی (KF)، همخوانی با شرح نامه (SCT)، پازل ادغام یافته و غیره
- ساختار کلی: شامل سه جزء اصلی سناریو، سوالات و دستورالعمل

سناریوی بیمار:

- اندازه سناریو
- ابهام در سناریو
- ترکیب سناریو (بودجه بندی سناریوها)

آزمون های ساختارمند عینی (OSCE)

- سنجش مهارتها و صلاحیت بالینی در سطح سوم هرم میلر-واندرولتن

کاربرد:

- ارزیابی تکوینی دانشجو با بازخورد در طول دوره آموزشی
- ارزیابی های تراکمی در پایان فازهای مختلف دوره
- به عنوان قسمتی از آزمون جامع، سطح بالا و مهم پایان دوره
- ارزیابی عملکرد فازغ التحصیلان برای دریافت مجوز و گواهینامه کار

مزایای آزمون های OSCE

- قابلیت ارزیابی طیف متنوعی از مهارتها
- عینیت بیشتر نسبت به اکثر ابزارهای ارزیابی
- تنوع آزمون گران
- یکسان بودن سوالات و شرایط آزمون برای همه دانشجویان
- نگرش مثبت فراگیران و اساتید نسبت به آن
- ایجاد انگیزه یادگیری در دانشجویان
- پایایی و روایی بالا

ابزارهای ارزیابی مبتنی بر محل کار

- مورد بالینی کامل
- Mini- CEX
- DOPS
- CSR
- Log Book
- کارپوشه
- ارزیابی 360 درجه